

INFOTEHNOLOOGIA REEGLID EESTI KEELE JA KULTUURI KESKKONNAS

**Requirements on information technology in the Estonian
language and cultural environment**

EESTI STANDARDI EESSÕNA

See Eesti standard on

- standardi EVS 8:2008 uustöötlus,
- jõustunud sellekohase teate avaldamisega EVS Teataja 2024. aasta aprillikuu numbris.

Standardi koostamise ettepaneku on esitanud tehniline komitee EVS/TK 04 „Infotehnoloogia“, standardi koostamist on korraldanud Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskus ning rahastanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Standardi on koostanud Cybernetica AS tööruhm ja EVS/TK 4, standardi on heaks kiitnud EVS/TK 4.

Standardit on võrreldes eelmise versiooniga kaasajastatud. Eemaldatud on aegunud informatsioon, parandatud klaviatuuri paigutus, pangakonto numbrite info ja nimede moodustamine. Lisatud on viited standarditele (isikukood, IBAN).

Standardi mõni osa või mõni standardis kirjeldatud lahendus võib olla patendiõiguse objekt. EVS ei vastuta sellis(t)e patendiõigus(t)e väljaselgitamise ega selgumise eest.

Tagasisidet standardi sisu kohta on võimalik edastada, kasutades EVS-i veebilehel asuvat tagasiside vormi või saates e-kirja meiliaadressile standardiosakond@evs.ee.

ICS 35.020

Standardite reprodutseerimise ja levitamise õigus kuulub Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskusele

Andmete paljundamine, taastekitamine, kopeerimine, salvestamine elektroonsesse süsteemi või edastamine ükskõik millises vormis või millisel teel ilma Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskuse kirjaliku loata on keelatud.

Kui Teil on küsimusi standardite autoriõiguse kaitse kohta, võtke palun ühendust Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskusega: Koduleht www.evs.ee; telefon 605 5050; e-post info@evs.ee

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	5
1 KÄSITLUSALA.....	6
2 NORMIVIITED	6
3 TERMINID, MÄÄRATLUSED JA LÜHENDID	6
3.1 Terminid ja määratlused	6
3.2 Lühendid.....	8
4 ÜHEBAIDISED MÄRGISTIKUD.....	9
4.1 Üldist.....	9
4.2 Alustabel.....	9
4.3 ISO/IEC 8859-15 ja EVS-ISO/IEC 10646 vastavustabel	10
5 KLAVIATUUR.....	15
6 EESTI ANDMESTIK, KIRJELDAV TEKST	18
Alajaotis 1: Sortimine	18
Alajaotis 2: Tähtede klassifikatsioon.....	18
Alajaotis 3: Arvude rühmitamine	18
Alajaotis 4: Raha tähistus.....	18
Alajaotis 5: Kuupäev ja aeg.....	19
Alajaotis 6: Jaatavad ja eitavad vastused.....	20
Alajaotis 7: IT terminoloogia alased standardid	20
Alajaotis 8: Keele- ja kultuurialased standardiprofiilid	20
Alajaotis 9: Tähestik ja kooditabelite kasutus.....	20
Alajaotis 10: Sortimise ja päringute iseärasused	21
Alajaotis 11: Tähtede asendussümbolid ja -kombinatsioonid.....	21
Alajaotis 12: Tähtede iseloomustus.....	21
Alajaotis 13: Erimärkide tarvitamine	21
Alajaotis 16: Isikunimed.....	21
Alajaotis 17: Käänamine ja pööramine	22
Alajaotis 18: Poolitusreeglid.....	22
Alajaotis 20: Nummerdamine, järgarvud ja mõõtühikute süsteem	22
Alajaotis 21: Rahasummade kirjutamine	22
Alajaotis 22: Aja esitamine	23
Alajaotis 23: Rahvuslike tähistuste loend.....	23
Alajaotis 24: Telefoninumbrid	24
Alajaotis 25: Postiaadressid.....	24
Alajaotis 26: Isikute identifitseerimisnumbrid.....	24
Alajaotis 27: Elektronposti aadressid.....	25
Alajaotis 28: Pangakontode numbrid	25
Alajaotis 29: Märkide paigutus klaviatuuril.....	25
Alajaotis 30: Suhtlus inimese ja arvuti vahel	25
Alajaotis 31: Paberi formaadid.....	25
Alajaotis 32: Tüpopograafilised eripärad.....	26
Lisa A (teatmelisa) ESET1 märkide loend.....	27
Lisa B (teatmelisa) Muud eesti lokaadi andmed	31

TABELITE LOETELU

Tabel 1 — Eesti keele kirjamärkide alustabel.....	10
---	----

JOONISTE LOETELU

Joonis 1 — Märkide paigutus eesti klaviatuuril.....	16
---	----

SISSEJUHATUS

EVS 8 on üks esimestest Eestis koostatud standarditest. Standardi eesmärk on Eesti ja eesti keele kultuuriandmestiku ning lokaadi üldistatud esitamine. Kuna pärast EVS 8 esmailumist 1993. aastal on paljud asjad nii Eestis kui mujal maailmas muutunud, siis on aastate jooksul standardist tehtud mitmeid uustöötusi (2000, 2008, parandused 2011). Selle uustöötuse (2024) eesmärk on standardi ajakohastamine ning vananenud osade eemaldamine.

Standard arvestab kehtivaid rahvusvahelisi standardeid, standardimist Euroopa Liidus ning erinevaid Eesti seadusi ja standardeid. EVS 8 struktuur põhineb standardil ISO/IEC 15897 [8], millele tuginevad ka Põhjamaad oma keele- ja kultuurikonventsioonide kirjeldamisel.

Kuigi rea keele- ja kultuurielementide kirjeldamise formaalne reeglistik sisuliselt puudub (nt isikunimede struktuur, ametlikus dokumendis kasutatavad pöördumised, aadresside omapärad, ajavööndite ajaloolised muudatused), on nende konventsioonide Eestit puudutavad kirjeldused esitatud kokkuvõtliku tekstina, mille alusel on võimalik koostada formaalseid reegleid rakenduste jaoks.

1 KÄSITLUSALA

See dokument kirjeldab infotehnoloogia reegleid eesti keele ja kultuuri keskkonnas. Standard kirjeldab Eesti märgistikku ja klaviatuuri ning Eesti andmestikku. Eesti andmestik on ülevaade erinevatest teemadest, mis on olulised Eesti ning eesti keele kultuuriandmestiku ja lokaadi seisukohast. Standard esitab need võimalikult üldistatult.

2 NORMIVIITED

Allpool nimetatud dokumentidele on tekstis viidatud selliselt, et nende sisu kujutab endast kas osaliselt või tervenisti selle dokumendi nõudeid. Dateeritud viidete korral kehtib üksnes viidatud väljaanne. Dateerimata viidete korral kehtib viidatud dokumendi uusim väljaanne koos võimalike muudatustega.

EVS 585. Isikukood. Struktuur

EVS-EN ISO 3166-1. Maade ja nende jaotiste nimetuste tähised. Osa 1: Maatähised

EVS-ISO 2108. Informatsioon ja dokumentatsioon. Rahvusvaheline raamatu standardnumber (ISBN)

EVS-ISO/IEC 2382 (kõik osad). Infotehnoloogia. Sõnastik

EVS-ISO/IEC 10646. Infotehnoloogia. Universaalne koodimärgistik (UCS)

ISO 639. Code for individual languages and language groups

ISO 4217. Codes for the representation of currencies

ISO 13616-1. Financial services — International bank account number (IBAN) — Part 1: Structure of the IBAN

ISO/IEC 8859-1. Information technology — 8-bit single-byte coded graphic character sets — Part 1: Latin alphabet No. 1

ISO/IEC 8859-15. Information technology — 8-bit single-byte coded graphic character sets — Part 15: Latin alphabet No. 9

ISO/IEC 9995-1. Information technology — Keyboard layouts for text and office systems — Part 1: General principles governing keyboard layouts

ISO/IEC 14651. Information technology — International string ordering and comparison — Method for comparing character strings and description of the common template tailorable ordering

3 TERMINID, MÄÄRATLUSED JA LÜHENDID

Dokumendi rakendamisel kasutatakse allpool esitatud termineid ja määratlusi.

3.1 Terminid ja määratlused

3.1.1

kirjamärk, graafiline märk (*graphic character*)

märk, millel on visuaalne kuju. Kirjamärki võib kirjutada käsitsi, trükkida või kuvada ekraanile